

stedeværelse er nødvendig i et retsmøde, hvor dørene er lukkede i medfør af retsplejelovens § 29.

Der henvises til udtalelsen side 28-29.

2.3.1.3. Retsplejerådet anfører, at varetægtsfængsling, andre frihedsberøvende foranstaltninger og isolation er de mest indgribende straffeprocessuelle tvangsindgreb, og dette kan tale for, at arrestanten er til stede i retten, hvis arrestanten ønsker det. Deltagelse via en videoforbindelse kan ikke fuldstændig erstattes med en tilstedeværelse i retten, og arrestanten vil alt andet lige opleve sig længere fra processen, hvis den pågældende – sammen med fængselsfunktionærer og eventuelt forsvareren – befinder sig i et separat lokale, mens resten af sagens aktører befinder sig i selve retslokalet.

Hvis arrestanten efter at have drøftet spørgsmålet med sin forsvarer samtykker i at deltage i retsmødet via en videoforbindelse, vil en sådan deltagelse efter Retsplejerådets opfattelse normalt være ubetænkelig, hvis også retten er af den opfattelse, at arrestantens deltagelse i retsmødet ved personlig tilstedeværelse er unødvendig. Det kan naturligvis ikke udelukkes, at en arrestant på grund af situationen og/eller egne ressourcer kunne være mindre tilbøjelig til at protestere mod, at retsmødet afholdes som videoretsmøde, men Retsplejerådet finder, at det må kunne lægges til grund, at forsvareren og retten vil være opmærksomme på, om der foreligger sådanne særlige forhold i forbindelse med et samtykke.

Retsplejerådet finder, at arrestantens mulige bekyrning for, at videoafhøringen optages og senere udleveres til uvedkommende, bør give anledning til, at retten i givet fald forklarer uddybende om teknikken ved videokommunikation og om retningslinjerne for opbevaring og sletning af billed- og lydoptagelse.

Retsplejerådet bemærker, at man må holde sig for øje, at arrestantens manglende samtykke til at deltage via videoforbindelse i en del tilfælde kan være båret af et ønske om at benytte retsmødet om fristforlængelsen til at opnå et afbræk i hverdagen, ligesom muligheden for at opnå kontakt med pårørende eller andre, der overværer det pågældende retsmøde, kan spille ind.

Ved vurderingen af, om det fortsat bør kræves, at sigtede har givet sit samtykke til anvendelse af videoforbindelse, må det efter Retsplejerådets opfattelse også indgå, at retten efter retsplejelovens § 767, stk. 1, sidste pkt., kan bestemme, at fremstilling af arrestanten helt kan undlades, hvis det vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder. Varetægtsfængslingens indgribende karakter og hensynet til arrestanten har således ikke ført til, at arrestanten i dag har et

ubetinget krav på at være til stede i retten i alle tilfælde, hvor spørgsmålet om fristforlængelse behandles.

Der henvises til udtalelsen side 29-30.

2.3.1.4. Retsplejerådet finder, at hensynet til fortrolighedsforholdet mellem arrestanten og forsvareren umiddelbart taler for, at arrestanten og forsvareren befinder sig samme sted under retsmødet. Arrestanten må således kunne kommunikere direkte med forsvareren, uden at nogen overhører samtalen, og det må antages, at forsvarerens fysiske tilstedeværelse i det hele er en bedre støtte for arrestanten, end når forsvareren optræder som et billede på en skærm.

Forsvarerens tilstedeværelse i retten sammen med sagens øvrige aktører har dog også fordele for forsvarerens opgavevaretagelse. Ved en vurdering af, om forsvareren i givet fald bør være i retten frem for det sted, hvor den sigtede befinder sig, kan der også lægges vægt på, at forsvarerens transporttid og dermed sagsomkostningerne kan reduceres, hvis forsvareren har nærmere til retten end til det sted, hvor arrestanten befinder sig.

Retsplejerådet bemærker, at man under forsøget ved Retten på Bornholm ikke har oplevet det som en ulempe, at forsvareren fysisk ikke var placeret samme sted som arrestanten. Antallet af sager, hvor forsvareren var et andet sted end hos arrestanten, er dog meget begrænset, og det må efter rådets opfattelse være en ufravigelig forudsætning for en sådan placering, at den direkte og fortrolige kommunikation mellem arrestanten og forsvareren sikres ved særlige foranstaltninger, f.eks. ved at de begge har mulighed for at gå til et tilstødende lokale (f.eks. det såkaldte vidneafhøringslokale) og derfra tale uforstyrret sammen via en særskilt og ikke overvåget telefon- eller videoforbindelse. På baggrund af Menneskerettighedsdomstolens dom af 13. juni 2007 i sagen *Castravet v. Moldova* vil det også være en forudsætning, at arrestanten og forsvareren har adgang til at udveksle dokumenter i fortrolighed, f.eks. via en opsætning af videoudstyr, der tillader dokumentfremvisning.

Retsplejerådet finder på denne baggrund, at en arrestant, der er til stede i retten, altid bør have forsvareren ved sin side. Hvis arrestanten deltager i retsmødet via videoforbindelse, bør retten undtagelsesvis kunne tillade, at forsvareren befinder sig et andet sted end arrestanten. Finder retten det ubetænkeligt, bør forsvareren således kunne være til stede i retten eller deltage via en videoforbindelse fra et sted, der opfylder betingelserne i § 192 for at stille kommunikationsmidler til rådighed for telekommunikation med billede i retssager.